

С Т А Н О В И Щ Е

за избор на доцент по професионално направление: 1. 2 Педагогика (Социална педагогика), обявен за нуждите на СУ "Св. Кл. Охридски"

Рецензент: проф. д-н Клавдия Сапунджиева, СУ

В конкурса участва само един кандидат – доц. д-р Мая Любенова Чолакова. Вторият кандидат – д-р Калоян Иванов Дамянов се е отказал от участие в конкурса и е оттеглил документите си със заявление № 93-К-68/23.05.2022 г. Конкурсът е обявен в ДВ, бр. 21/15.03.2022 г. По процедурата няма нарушения, а представеният комплект от документи е съобразен с Правилника за развитие на академичния състав на СУ. Кандидатът отговаря на националните изисквания за участие в конкурса.

1. Биографични данни и преподавателски статус:

Мая Чолакова е родена през 1966 г. Завършила е специалност „Специална педагогика” със специализация „Педагогика за деца с умствена изостаналост” в ЮЗУ „Неофит Рилски” - Благоевград. Професионалният ѝ път е свързан с академичната, социалната и педагогическата сфера, както следва: възпитател в училище, старши асистент в ЮЗУ „Благоевград”; инспектор по международни договори и програми във СУ, ФНПП; директор на Дирекция „Етнически и демографски въпроси” към Министерски съвет и доцент от 2009 г. в ЮЗУ Благоевград. Мая Чолакова е била докторант към катедра „Социална педагогика и социално дело” на ФНПП/ФНОИ и е доктор по педагогика от

2004 г. Преподавателската ѝ дейност е по направлението на конкурса и обхваща основните полета на социалната педагогика и социалната работа. Конкурсът е осигурен с необходимите часове по обявеното научно направление, а професионалната характеристика представя кандидата като изявен преподавател с авторски лекционни курсове и специалист с доказано научно развитие. Доказателство за това е разностранната образователно-квалификационна, организационна и практическа активност на доц. д-р Мая Чолакова като учител, член на различни организации, преводач. Тя има десетки изяви в Международни научни форуми и участие в проекти. За периода януари - април 2019 г е била Фулбрайтов специализант в Училището по социална работа на Университета на Централна Флорида в Орландо, САЩ по проблемите на социалната работа и помагащите професии. Ръководител е на десетки дипломанти и на пет докторанти, в т. ч. и двама чуждестранни и двама вече успешно защитили.

2. Научно творчество:

Мая Чолакова е автор на общо 49 публикации от различен научен жанр. В конкурса тя участва със 17 публикации – хабилитационен труд (монография), статии и доклади, студии и публикации в колективни монографии/сборници със самостоятелно авторство.

Основният хабилитационен труд представя Мая Чолакова като автор с оригинална изследователска ориентация и многостранна подготовка и култура. По-конкретно той представя една цялостна и многопластова картина на възгледите за смиреното и неговата практическа интерпретация, която да се „имплантира” в многобройните и разнопосочни (мулти)културни вариации на помагащата дейност. В този смисъл книгата има сериозен принос за стимулиране на интеркултурния диалог и очертаването на нови полета в теоретичния арсенал на социалните науки, а

също и за практическата подготовка на студентите, насочили се към помагащите професии, особено на социалните работници и социалните педагози. Книгата има два основни изследователски и интерпретативни фокуса. Първият представя цялостната картина на идеята и развитието на разбирането за културното смирение в исторически и съвременен контекст (първа и втора глава). Културното смирение се представя като сърцевината на религиозното и като възгледи и практически проявления, удостоверени в изследователските прозрения на философията и психологията. Вторият фокус представя практическото приложение на културното смирение (трета глава). В тази част се проявяват не само изследователските възможности на кандидата, но и автентичното научно съприкосновение с проблема, тъй като емпиричният анализ е основан на опита на автора като специалист в САЩ.

С особена пристрастност се отнасям към текста, свързан с интеркултурните перспективи в българския образователен контекст и проекциите на изследователската идея в обучението и помагащата практика, защото това са анализи и данни, които са отдавна чакани в сферата на социалните дейности и най-вече от социалнопедагогическата наука и нейните приложни полета. С контент-анализа на учебната документация у нас – учебни планове и програми в двете образователни степени – бакалавър и магистър по специалностите „Социална педагогика” и „Социални дейности” детайлно е очертана картина на състоянието на проблема в България, с постиженията (предимно като работа с етнически групи и общности) и перспективните ниши – с разбирането и формализирането на необходимите образователни възможности в това отношение. Изводът на автора за необходимостта от възпитаване в културно смирение е с широкообхватен заряд за бъдещи перспективи в социалната сфера и особено в социалнопедагогическата теория и практика. Темата за смирението в различни контексти и пред различни академични аудитории е представена и в други публикации - № 3, 7, 12 и др.

Останалите публикации обхващат полетата на социалната работа и социалнопедагогическата интервенция и помощ с различни групи и по различни проблеми. Те представят кандидата като компетентен изследовател, анализатор и осъществител на различните измерения и сфери на социалната педагогика:

- Проблемите на овластяването в социалната и социалнопедагогическата работа, свързани с концепцията и философскопедагогическата идея на Паоло Фрейре, които дават конкретни посоки за осмисляне на социалната и социалнопедагогическата работа, а също и за усъвършенстване на взаимоотношенията специалист - клиент по посока на стимулиране на самочувствието, на собствената експертиза и стремежа към диалог (№ 7, 14, 17 и др.).
- Сферите и фокусите на социалната и социалнопедагогическата работа: семейно-ориентираният подход, работа с родители, работа с лица от етнически малцинствени общности, работа и подкрепа за хора с увреждания (№ 6, 8, 10, 11, 13 и др.).
- Проблемите на автономията и самоопределението в социалната работа, различните аспекти и разбирания за социалната работа и приложението на интегрирания подход към потребителите на социално-здравни услуги, както и някои съвременни проблеми на практиката, свързани с дистанционното обучение чрез анализ на магистърски програми по социална работа (№ 4, 5, 15, 16, и др.).

Публикациите са по темата на конкурса. Позоваванията са коректни и точни. Положителен е фактът, че кандидатът има публикации в международни издания и в сборници с международно участие.

Цялостното обобщение на постиженията на кандидата за доцент е отразено в приносите, които са достоверни и коректни. Представен е и списък с достатъчен брой цитирания, съответен на изискваните показатели.

3. Критични бележки и препоръки

Добре и полезно би било едно бъдещо по- широко академично представяне на изследователската работа – като конкретни, адаптирани за българския случай препоръки/помагало за подготовката на социалните педагози, социалните работници и другите помагачи професии, свързани с емпатията, самочувствието, съпричастността и др.

4. Обобщение:

Доц. д-р Мая Чолакова е изследовател, който доказва трайните си интереси в областта на теорията и практиката на социалната педагогика и социалното дело и има ресурс за бъдеща активна научно-изследователска работа. Основните приносни постижения на кандидата са следните:

- Теоретично осмисляне и концептуализиране на социалната педагогика и социалната работа чрез идеите за смирението, овластяването, личната автономия, ценностните и етичните измерения, с което се обогатява тяхната теоретичната рамка и се посочват перспективи за научното им обогатяване и развитие.
- Доказани са, по емпирично-приложен път, перспективите на различни водещи теоретични концепции и са изведени практическите им възможности в социалнопедагогическата работа – интегриран подход, работа със семейства на деца в риск

и хора с увреждания, динамичното оценяване чрез измерване на потенциала за учене при деца от етнически малцинства и др.

- Изследвани са възприятията и нагласите към овластяването в контекста на социалните услуги и са проучени различни съвременни добри практики в социалната работа, с което се обогатява арсеналът на подходите и инструментите за справяне с предизвикателствата, пред които са изправени социалните работници и социалните педагози.

Като цяло публикациите на Мая Чолакова разкриват възможности и за бъдеща изследователска работа, с която да се допълнят някои перспективни ниши в социалната педагогика – работа с малцинствени общности, формиране и подготовка на студентите за ценностно-нравствена пригодност към професията, формиране на самооценка и собствена експертиза у клиента и др. п.

Заключение:

Въз основа на посочените научни постижения, позицията на кандидата сред академичната общност, на цялостната му преподавателска дейност, както и на моите лични впечатления, давам своята **положителна оценка** и предлагам Мая Любенова Чолакова да бъде избрана на академичната длъжност “доцент” в СУ по професионално направление: 1.2 Педагогика (Социална педагогика).

15. 06. 2022 г.

Автор на становището:

/проф. дпн Клавдия Сапунджиева/